

פרוטוקול מס' 2/86

מישיבת ועדת הכספים שהתקיימה ביום ד', י' באדר-ב' תשי"ז
13 במרץ 1957, בשעה 09.00

ש.ב.

הנוכחים

- חברי הוועדה:
- י. גורי - היו"ר
  - א. אלטמן
  - י. אפרתי
  - י. בדר
  - א. בהיר
  - י. בן אהרן
  - ש. דיין
  - מ. חזני
  - ז. סוזיב
  - י. טפיר
  - י. פורדר
  - י. קרגמן
  - ח. רובין

- מוזמנים:
- ד"ר ארנון - מנהל משרד האוצר
  - מר שרף - הממונה על הכנסות המדינה
  - מר עילם
  - מר אריאלי
  - מר סרוקר

סדר היום

- א. תקציב נוסף ל-1956/57
- ג. דוח ועד השנה לחוק יתב הגן (קון והארכו קופת ההסל)
- ב. סדר עבודה הוועדה בתנוע של פורים.

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה. אנו ממשיכים בהצבעות על הצעותיו של חבר הכנסת בדר.

מ. חזני: בקשר לתקציבה של החברה הממשלתית לחיירות, הצגתי שאילתא בקשר למסעדת "שמש" המקבלת 15000 לירות, אם מחברת החיירות ואם ממשרד המסחר והתעשייה. בדקתי באופן אישי ונוכחתי כי מסעדה זו אינה כשרה. אם יש בכלל נמוקים חזקים כדי לתת הלואהטל 15 אלף לירות למסעדה הנמצאת בלב ירושלים, הרי הצעתי לעכב מתן סכום זה עד אשר יובטח כי הכשרות מקויימת בה.

י. בן אהרן: איפה נקבע כי רק מסעדה כשרה יכולה לקבל הלואה או הענקה? אני מבקש לדחות את הדון לגופו של ענין עד שנקבל הסבר נוסף.

היו"ר י. גורי: תנאי זה מקובל לגבי מוסדות מסוג זה הנתמכים על ידי הממשלה. אני מציע להפנות תשומת לב המשרד להערה זו.

מ. חזני: אני מבקש לדחות ההצבעה על מסחר ותעשה ועל חברת התיירות עד לאינפורמיה. אני שומר לי הסתייגות.

מר סרוקר: ההלואה ניתנת מקרן לפיתוח ירושלים, שהממשלה רק שותף בה. יש לי הרגשם כי המסעדה היא כשרה.

אנו עובדים להמשיך להצטרף על הצעותיו של חבר הכנסת ברד:

היו"ר י. גורדי:

מסדר האוצר

א. הוצאות בקטר עם מנהל עזה - להפחית מן התקציב המקורי 10,000 ל"י; ההצעה לא נתקבלה

ב. למחוק את הסעיף להוצאת קובץ תקנות וטפסים למטבע חוץ; ההצעה לא נתקבלה

מסדר הבריאות

א. לסעיף מטות כלליות (ס' 20) - להוסיף 1 ל"י; ההצעה לא נתקבלה

ב. לסעיף קופות חולים (ס' 21) - להפחית 1 ל"י; ההצעה לא נתקבלה

ג. הוצאות מנהל עזה (ס' 22) למחוק 68,000 ל"י; ההצעה לא נתקבלה

מסדר החוץ

א. סעיף פעולות מיוחדות (57,000 ל"י) - למחוק; ההצעה לא נתקבלה

ב. סעיף עזרה או"ם (38,000 ל"י) - למחוק; ההצעה לא נתקבלה

ג. סעיף פעולות במזרח הרחוק להפחית 1 ל"י; ההצעה לא נתקבלה

ד. בסעיף הלשכה לעניינים מיוחדים למחוק 30,000 ל"י ולהפחית את הסעיף המקורי ב-100,000 ל"י; ההצעה לא נתקבלה

ה. 6 עובדים נוספים (47,500 ל"י) - למחוק; ההצעה לא נתקבלה

ו. 6 עובדים נוספים (3,000 ל"י) - למחוק; ההצעה לא נתקבלה

ז. הוצאות ארגוניות (40,000 ל"י) - למחוק; ההצעה לא נתקבלה

מסדר החינוך והתרבות

א. הוצאות מנהל עזה - הפחתת הסך הכל ב-135,000 ל"י; ההצעה לא נתקבלה

ב. הלשכה הראשית (30,000 ל"י) - למחוק; ההצעה לא נתקבלה

- ג. רשות הזכרון
- ג. בסעיף רשות הזכרון - להפחית 1 ל"י;
הוצעה לא בתקבלה

משרד החקלאות

- א. הוצאות מנהל עזה (15,000 ל"י) - למחוק;
הוצעה לא בתקבלה
- ב. סעיף פעולות מיוחדות לסינוע למשק החקלאי (25,000 ל"י) - למחוק;
הוצעה לא בתקבלה

משרד הסחר והתעשייה

- א. סעיף הוצאות מינהל עזה - למחוק;
הוצעה לא בתקבלה
- ב. סעיף הובלת סוון אוונר"א (300,000 ל"י) - למחוק;
הוצעה לא בתקבלה
- ג. השתתפות במחיר מקורים - להפחית ל-68,000 לירות;
הוצעה לא בתקבלה

משרד המשטרה

- א. להפחית בסעיף לשכה ראשית 1 ל"י;
הוצעה לא בתקבלה
- ב. בסעיף עבודות זעירות - להפחית 1 ל"י;
הוצעה לא בתקבלה
- ג. הוצאות מנהל עזה (191,000 ל"י) - למחוק;
הוצעה לא בתקבלה

משרד המשפטים

- א. כנס עולמי של משפטנים יהודיים - להפחית ל-3,000 ל"י;
הוצעה לא בתקבלה
- ב. הוצאות מנהל עזה (24,000 ל"י) - למחוק;
הוצעה לא בתקבלה

משרד הסעד

- הוצאות מינהל עזה (267,000 ל"י) - למחוק;
הוצעה לא בתקבלה

משרד העבודה:

- א. בסעיף הסדר קרקעות - להפחית ל-100,000 ל"י;

מ. ז. שרף:
חושבני כי יש כאן אי-הנחה. הלא מטרתו של סעיף זה היא מטט להכיל קרקעות למען המדינה.

י. גדר:
אני חושב שזוהי הזנחה ורשלנות פושעת עם אין מכניסים את התקון הדרוש בחוק, שיאריך את

התקופה לפחות ל-15 שנה.

הינו"ר י. גורי:
אני בטוח שבדרך לכל שגם כדי להכניס תקון בחוק, דרוש שיהיה בינתיים הסדר.

הצעת י. גדר - לא בתקבלה

ב. סעיף השתתפות במנהל עזה (300,000 ל"י) - למחוק;
הוצעה לא נתקבלה

מסדר הפנים

- א. הלשכה הראשית - להפחית 1 ל"י;
הוצעה לא נתקבלה
- ב. סעיף הוצאות מנהל עזה - למחוק;
הוצעה לא נתקבלה

מסדר התחבורה

- א. סעיף הוצאות מנהל עזה - למחוק;
הוצעה לא נתקבלה
- ב. סעיף שביתת הקונטרסטים - להפחית 1 ל"י;
הוצעה לא נתקבלה
- ג. סעיף נמלים ושדור תעופה - להפחית 1 ל"י;
הוצעה לא נתקבלה
- ד. סעיף הרכבת - להפחית כ-1 ל"י;
הוצעה לא נתקבלה

הרזרבה הכללית - למחוק.

ס. חזני:
אני רוצה להעלות בענין זה שוב את הצעתו של
מר קלמר, להעביר 100,000 לירות מן הרזרבה
הכללית, לצורך הקצבה לישיבות.

י. בדר:
במקום הצעתי המקורית למחוק את כל סעיף
הרזרבה הכללית, אני מציע למחוק עד 100,000
לירות, ולהעביר סכום זה למסדר הדמות כדי שיעמידו לרשות הישיבות.

ח. רובין:
אני מציע לא לקבל בענין זה כל החלטה,
אם אם מצביעים על החלטות, הצעתי היא
להעביר 1000 לירות מן הרזרבה הכללית למטרות בריאות בקרב העולים.

מ. חזני:
את הוועדה חקבל הצעתי, אני מציע להעבירה למר האוצר
במכתב, באותו נושא בו נקטנו לגבי בחי הסדר החקלאיים.

ה צ ב ע ו ת

הצעת י. בדר -	לא נתקבלה
הצעת ח. רובין -	לא נתקבלה
הצעת מ. חזני -	<u>נתקבלה</u>

היו"ר י. גורי:
אני מוצא לנכון להסביר כי לא השתתפתי בהצבעה זו -
גם לא כנמנע - מטום שאני מוחה נגד סדר עבודה כזה.

י. בן אהרן:
אני מ' טרף לדעת היושב-ראש.

י. בדר:
לגופו של ענין הייתי תומך בהמלצה כזאת, אולם אין
לי כל אמון ש'מר האוצר יתחשב בה, כי לא פעם הודיע
לנו כי מתוך סיבות שבדרך כלל הסביר לנו, לא יקיים המלצה שנתקבלה על
ידי הוועדה פה אחד - וזוהי גם זכותו. לעומת זאת חר' ג' חזני אמר כוונת
רוב הוועדה להבטיח הצעה זו, הדרך הנכונה היא לכלול אותה בתקציב.

מ. חזני:
אני בטוח כי לאחר שוועדת הכספים המליצה על כך,
יבצע שר האוצר את הדבר כפי שביצע את ההמלצה לגבי
בחי הסדר החקלאיים.

אנו עוברים להצעות על הצעותיו של ד"ר בדר לגבי
סעיפי תקציב הפיתוח:

היו"ר י. גורי:

חשיה ומלמכה

להחוב 11,000,000 לירות במקום 15,000,000 לירות - ההצעה נדחתה;

חטמל

להחזית 1 ל"י - ההצעה נדחתה;

דואר

להחזית עד 400,000 ל"י - ההצעה נדחתה;

קוני נפט

להחזית 1 ל"י - ההצעה נדחה;

סימון הנחת קוני נפט

למחוק סעיף ההפחתה ביעור 4,000,000 - חשיה ומלמכה;

ההצעה נדחה;

עבודות להגברת העסקות

להחזית 1 ל"י - ההצעה נדחתה;
להעביר י רמ הסכום של סעיף יעור - ההצעה לא נקבלה;

זרנה כללים

למחוק. ההצעה נדחתה.

המשך הדיון באומדן ההכנסות

ז. סוזייב:

חוטבני כי המקובל הוא להחליט תחילה על ההוצאות
לסעיפיהן ורק אחר כך בהכנסות. אי אפשר לקבל החלטות
לגבי ההכנסות, כל עוד לא קבענו עמדתנו לגבי סעיפי ההוצאות. יתכן שבכמה
סעיפי הוצאה נציע קמוצים מסויימים ובהתאם לכך אפשר יהיה להפחית גם סעיפי
הכנסה מסויימים.

היו"ר י. גורי:

התביעה היא תמיד לדון בתחילה בהכנסות, כדי שאחר
נוכל להחליט על ההוצאות לפי הסכומים העומדים
לרשותנו. אפשר לטעון לפחות באותה מידת הגיון כי אין להצביע על הוצאות
פל עוד אין מחליטים על ההכנסה.

י. בדר:

אין לי התנגדות, לא לשיטה זו ולא לשיטה השנייה.
העיקר הוא שנדון סעיף-סעיף.

היו"ר י. גורי:

מאחר ואנו מתחילים את הדיון באומדן ההכנסות,
אני מציע בע' 4, סעיף 01 - מס הכנסה, אומדן של
195 85 במקום 190 מליון לירות.

ז. סוזייב:

קשה לקבוע עמדה לגבי הצעה כזאת, פל עוד אין יודעים
מה יוחלט בקשר ליהב המגן. איני רואה כל הצדקה עתה
לדיון נפרד בשנים אלה. עלינו לדעת מה יהיה המס הישיר שיצטרך לשלם כל
אזרח, כדי לסקול אם נותר לו סכום מספיק למחייתו. לכן נבקש תחילה את
החומר הנוגע ליהב המגן.

י. בדר:

רצוני לקבל הסבריה ממר שרף או מעוזריו גם לגבי
שמועה כאילו בכוונת האוצר להגדיל אומדן מס ההכנסה
השנה ב-5,5 מליון לירות בהסתמך על סעיף 5 (א) של פקודת מס ההכנסה, הנוגע
לרווחי הון.

מר שרף:

זהו הסעיף שאני הצעתי למחוק.
ההכנסה מיהב המגן לפי החוק החדש אינה כלולה בתקציב
זה. הוא בנוי על חוק מס ההכנסה המתוקן, שפי שהונח לקריאה שלישית על שולחן
הכנסת. ההכנסה מחוק יהב המגן תהיה מורכבתמן ההפרש שיתקבל על ידי הקטנת
הפטור מ-1050 לירות ל-950 לירות. אין אנו מציעים לשנות את שיעורי הנכוי
האישי עבור אשה ועבור ילדים, שנקבעו בחוק מס ההכנסה.

י. בן אהרן:

האם גם שאר הנכויים אינם משתנים?

מר שרף:

כל הנכויים נשארים אותו דבר. שיעורי המס המודרג
מחבררים מן הלוח שהומצא לחברי הוועדה, גם לארכי
השואה.

עלי להעיר כי התשלום המופיע כחובת התשלום לשנת 1956
התחלק לגבי אנשים רבים לא ל-12 חדש כי אם ל-16 ו-17 חדשים, באשר נוכו
הסכומים ששולמו בחדשים הראשונים בצורה התנדבותית לקרן המגן. זה חל בערך
על 50% של השכירים ו-10% של העצמאיים. האפשרות שניחנה לנכות את הסכומים
ששולמו לקרן המגן מחובת התשלום ליהב המגן, הוכיחה כי קרן המגן הייתה מפעל
של חברות ושל כירים, ולא של עצמאיים בודדים.

סכום המס לשנת 1957 ייגבה בשנת התקציב 1957/58,
אולם ההכנסה אינה כלולה עדיין בתקציב. בסעיף ההכנסה שבטבלא מציינים את
ההכנסה ברוטו, ולא תהכנסה תחייבת במס.

כפי שאת רואים, גם חוק יחב המגן ישמור על מגמת ההקלות למשפחות הגדולות. כן יש הקלות למשכרתי מכל הסוגים, שהכנסתם אינה עולה על 2400 לירות. מסכום זה ומעלה מתחילה הגדלה של השיעורים.

עלי לציין כי רבע מליון מפרנסים במדינה עברו מן הקבוצה ל משתכרים עד 2400 לירות לקבוצה של משתכרים עד 3600 לירות. אלה יצטרפו כמובן לאלה עמייה גם יחב מגן גבוה יותר מבחינה שיעורה. נוסף על כך יהיה התשלום חודשי גבוה יותר גם מסום שהמס השנתי יתחלק ל-12 חודשי וזילוי קודם התחלק למספר חודשים גדול יותר, כפי שהטברתי. הגענו לאומדן המוגדל לא רק בהסתמך על שינוי השיעורים אלא גם על העובדה שההכנסה בדרך כלל גדולה יותר מהייתה בגובה שיעורה.

י. ספיר: לפי הטבלא יורא כי המשתכרים עד 7000 לירות - שהם 70% ממסלמי המס - ישלמו פחות משלמו בגובה זה.

בגובה שלם מההכנסה יכולים להבטיח את עצמם, לדוגמה, לרכוש קצת לשלם לנחור ויחזקו החסונים.

מר שרף: בקטר לאחוז שצילין חבר הכנסה ספיר, אוכל לתת תשובה מדוייקת יותר בשבוע הבא עתה אין לי הנתונים לכך. לגבי השאלה הטובה, הרי אדם שלא עבר לקבוצת הכנסה אחרת ישלם בערך אותו דבר - פרט אם שילם לפני יחב המגן גם קרן מגן ועל ידי כך היו השלומלו ליחב המגן קטנים יותר בשנה שיעורה. אם לעשות השוואה כללית ביותר, אפשר לומר כי מי שהשתכר לפני שנה 6000 לירות ברוטו נשארו לו נטו בערך 4500 לירות, רובם של המשתלמים לקבוצה זו (בעיקר פקידים בכירים ואקדמאים) עברו במשך השנה לקבוצה של המשתכרים עד 9000 לירות, וישאר להם נטו של 6000 לירות בערך - היינו הגדלת ההכנסה נטו ב-1500 לירות לשנה.

י. בן אהרן: אני רוצה לדעת אם היו להפחתת הפטור לצורך מס זה מ-1050 לירות ל-950 לירות גם נמוקים אחרים פרט לנימוקים הפסקליים.

מר שרף: לא.

א. בהיר: אני חושב כי צריך לעשות יותר מאמצים כדי להסביר לצבור שאם המס השולי הגבוה ביותר הוא 72,5% אין זאת אומרת שהאיש נחבץ לשלם חלק כזה מכלל הכנסתו. נתקלתי בחופצה של אי-הבנה מוחלטת של העניין בצבור. אני מבקש את מר שרף להוסיף לנו מספרים על המס הממוצע שצריך יהיה לשלם בקבוצות ההכנסה השונות, לפי השיעורים השוליים שנקבעו כאן.

מר שרף: כל חבר הוועדה יכול בקלות לעשות לו את החשבון לפי הנתונים שבאן.

י. פורדר: רצוני לשאול 4 שאלות: א. מר שרף וגם אחרים הגיעו את הדעה כי המס השולי שנקבע פעם היה בבחינת מסגה כלכלית יני, ולפי חוות דעתו של מר בלון הוא הגביל את היזמה מצד אחד, ומאידך עודד אי-תלות מס אמת; ב. אחת המגמות של הרפורמה במס ההכנסה הייתה לתקן ליקוי זה; ג. האם מר שרף אינו חושב כי על ידי חזרה למס שולי העולה על 50% חוזרים לאותו עקרון אשר מר שרף עצמו ראה בו נזק? ד. אם הנחתי נכונה, האם אי אפשר במסגרת מיליארד לירות למצוא 15 מליון ממקורות אחרים, כדי לא למבוע בעקרונות שמסוכן לפגוע בהם, ולהגיע למדיניות מסים המבוססת על בסיס בלתי בריא?

ז. סווייב: מדוע צויין במיוחד שהלוח שהומצא לנו מתייחס רק למס ששכיר יצטרף לשלם ליחב המגן?

מר שרף: הבסיס לחישוב זה הייתה שיטת חישוב הנכונים לגבי השכירים. לגבי עצמאיים יהיה אחרת הבדל של 5% בערך, כפי שהוא קיים לגבי מס ההכנסה.

ז. סווייב:

האט יש לכם איזו הערכה שהיא, איזה אחוז צריך היה להוסיף למט הכנסה הקיים כדי לקבל אותה הכנסה שיהב המגן מיועד להכניס לאוצר, ומה היה מחקבל בקבוצות השונות בהשוואה להצעה זו? אני מבקש טבלא לפי הקבוצות הערוכות בלוח זה, בה יהיו כלולים מלבד שיעורי יהב המגן גם שיעורי מס הכנסה שכל אחר יצטרך לשלם.

י. ספיר: למעשה מבטלים כאן את כל ההקלות שניתנו.

מר שרף: זה לא נכון.

ישיבות הוועדה בשבוע של פורים

היו"ר י. גורי:

מאחר שביום א' פורים בחל-אביב, לא נקיים ביום זה ישיבות של הוועדה. ביום ב' הכנסת אינה עובדת היות ופורים בירושלים, ובאותו יום נקיים שתי ישיבות בחל-אביב. בימים ג' ד' ו-ה' נקיים ישיבות בהתאם לסדר עבודתה של הכנסה.

י. בדר:

אני מוחה על ההחלטה לקיים ישיבות ועדה ביום ב', בניגוד להחלטת הנשיאות שלא לכנס את הכנסת באותו יום. היה כאן ודאי שיטול של שמירת המסורת היהודית, ויש לקיים זאת. אני מתנגד להחלטה שתאלץ חברי פנסת ועובדים הגרים בירושלים להפר את חגם ולבוא לחל-אביב.

מ. חזני:

אני פונה לחברי הוועדה שלא לקיים את הישיבות ביום ב', ולא להכריח את עובדי הכנסת הירושלמיים לעבוד ביום חג. אני מוכן להחזיר טענה אלו ביום אחר, אפילו ביום ו'.

י. בן אהרן:

אני מציע בתור פשרה לקיים רק ישיבה אחת.

הוחלט לקיים ביום ב' ישיבה אחת, בלעומ 10-14.

י. בדר:

את נשיאות הכנסת וועדת הכנסת החליטו שלא לקיים ישיבות ביום חג הפורים, היתה כוונה עמוקה יותר מאשר לתת חופש לחברי הכנסת. לכן התנגדתי להצעה שנתקבלה כאן, ואני מקבל את עמדתו של חבר הכנסת חזני בענין זה. לדעתי צריכים היו לנהוג כך כל חברי הכנסת, מבלי להתחשב ביחסם האישי לחג איזה שהוא.

מ. חזני:

הסכמתי להצעה שנתקבלה, בגלל שזה לא יהיה תקדים. לישיבת הכנסת ביום ג' בירושלים יש אותה משמעות שתהיה לישיבת ועדת הכספים בחל-אביב ביום ב', עם זאת, אני חושב שאי אפשר לחייב עובד לבוא לישיבת הוועדה אם הוא ירושלמי.

מר שרף:

כל מטודי במשימה עובדים בפורים ממילא.

היו"ר י. גורי:

דאגנו לכך שלא יצטרכו לבוא לישיבה עובדים ירושלמיים.

דוח ועדת המינהל בענין היטלים לאורך יהב מגן

היו"ר י. גורי:

אבקש את יושב-רא ועדת המינהל, מר חזני, למסור על מסקנות הוועדה.

מ. חזני:

רובם המכריע של המעיינים אוטרו לפי הצעת האוצר; סעיף אחד נמחק, אחדים שוננו ונחוסף סעיף אחד לאחר סעיף 2, ומיטפוורן יהיה 3. הוא מורכב מגולטה סעיפי משנה: א) השואת יהב המגן למה שנקבע לגבי מס ההכנסה מבחינת אפשרות הקיזוז של המט ששולם על ידי החברה על ידי מקבל הדיווידנדה. נקבע שמקבל הדיווידנדה יוכל לקזז יהב מגן כנגד יהב-מגן ומט הכנסה כנגד מט הכנסה, אך לא אחרת. ב) פטור מיהב מגן מקביל לפטור ממט הכנסה, בכל הנוגע לחסכונות מסויימים וכד'.

כמו כן נקבע, בסעיף קטן (ג), כי באותם מקרים שאדם מאבד זכותו להנות
מן הפטור עבור החסכון בכל הנוגע למס ההכנסה, יחול הדבר גם על הפטור
מיהב המגן.

סעיף 4 הוא חדש גם כן. התברר כי סוג מסויים של עובדים
בעיקר בסדנתי ההנדסה ברדיו, אינם מלמדים אגרתותיון לרדיו וממילא
לא שילמו גם יחב מגן על רשיון זה. הוחלט שאין כל הצדקה לפטור אותם
מחשלות יחב המגן.

בסעיף 7(2) בא שינוי בנוסח הסעיף אך לא בתוכנו.
הפטור ניתן למוטדות ממשלה לגבי השמל למאור, בה בטעה שהכוונה הייתה גם
לכח. למן נאמר עכשיו "חשמל לכל מטרה".

הצעות אלו נתקבלו על ידי הוועדה פה אחד.

יש לי כמה הערות אך עדיין לא קבעתי עמיתי הטופית. י. בדר:

נצטרך להמשיך בנושא זה בישיבה אחרת. היו"ר י. גורי:

הי יגה ננ לה בטעה 11.15.